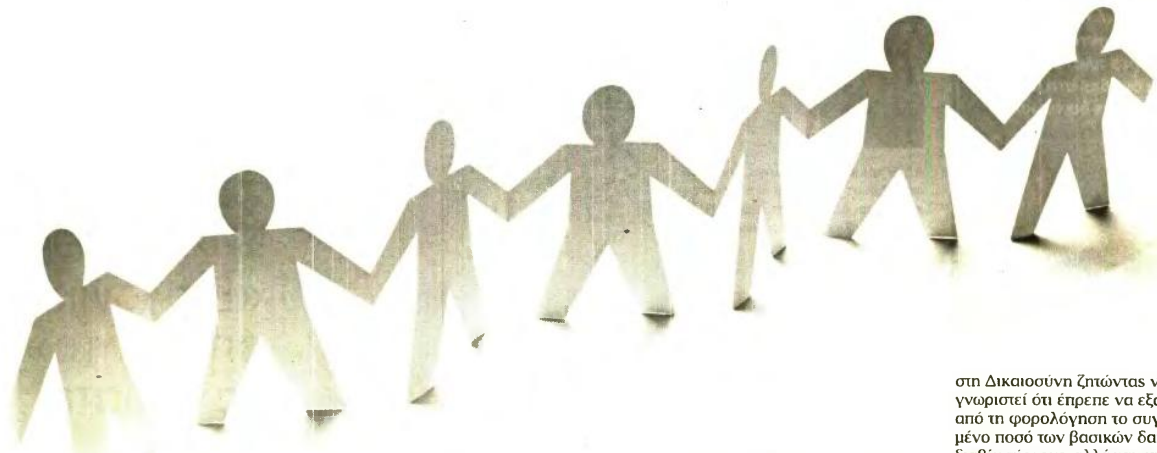

70 ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΟΔΗΓΟΣ
21 ΜΑΪΟΥ 2017
ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αφορολόγητο χωρίς εξαιρέσεις για πολύτεκνους και άλλες ειδικές ομάδες

Το ΣτΕ απέρριψε προσφυγή πατέρα 16 παιδιών που ζητούσε ειδική φορολογική μεταχείριση, κρίνοντας ότι δεν μπορεί κάθε πολίτης να διεκδικεί πρόνομια ανάλογα με την οικονομική του δυνατότητα

ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΥΓΟΝΗΤΗ

ΔΕΝ ΚΑΤΑΦΕΡΑΝ οι πολύτεκνοι να κερδίσουν τη «μάχη» για τη θέσπιση ενός αφορολόγητου ορίου που να μπορεί να τους ανακουφίσει, ενώ μαζί τους δεν μπορούσαν να βρουν τη συνταγματική διεξοδό που αναζητούσαν ταυτόχρονα και εκατοντάδες χιλιάδες άλλοι φορολογούμενοι, ώστε να μπορούν να «αμύνονται» πιο καλά και αποτελεσματικά απέναντι στη φορολογική λαίλαπα των τελευταίων ετών.

Οι πολύτεκνοι έχασαν την πιλοτική δίκη στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, μέσα από την οποία επιδίωκαν να καταπέσει ως αντισυνταγματική η παράλειψη της πολιτείας να θεσπίσει ένα αφορολόγητο όριο υπέρ τους ή να τους δοθεί το δικαίωμα να αμφισβητήσουν το ύψος των φορολογικών τους επιβαρύνσεων, αποδεικνύοντας ότι ξεπερνά τη φοροδοτική τους ικανότητα και τους στερεί τη δυνατότητα να καλύψουν στοιχειώδεις βιοτικές ανάγκες.

Αρχή καθολικότητας. Η Ολομέλεια ΣτΕ αναγνώρισε ότι το Σύνταγμα αφινεί ελεύθερο τον νομοθέτη να καθορίσει τις οικονομικές επιβαρύνσεις, την επιβολή φόρων και φοροαπαλλαγών, με βάση τις εκάστοτε κρατούσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και με γνώμονα τις

αρχές της καθολικότητας για τις επιβαρύνσεις, και της ισότητας απέναντι στα βαρυνόμενα πρόσωπα. Και ειδικά για τους πολύτεκνους, δέχθηκε κατά πλειοψηφία (15-4 ψήφων) ότι είναι συνταγματικά ανεκτό το νομοθετικό πλαίσιο που να μην δεν προβλέπει ένα αφορολόγητο όριο, αλλά ταυτόχρονα έχει θεσπίσει τη στήριξη τους με την καταβολή επιδομάτων για κάθε παιδί και την έκπτωση δαπανών από τους οφειλόμενους φόρους.

Η απόφαση του ΣτΕ αφορά όμως στην πράξη όλους τους φορολογούμενους, αφού αναδεικνύεται σε κομβικό σημείο της (1087/17) το γεγονός ότι δεν γίνεται δεκτός ο νομικός ισχυρισμός πως κάθε πολίτης θα έπρεπε να μπορεί να διεκδικεί τη θέσπιση ενός αφορολόγητου ορίου ή να μπορεί να απευθύνεται στις αρμόδιες φορολογικές αρχές ή στη Δικαιοσύνη για να αποδείξει ότι δεν πρέπει να φορολογηθεί για ένα τμήμα του εισοδήματός του που αναλώθηκε για να καλύψει στοιχειώδεις ανάγκες για την αξιοπρεπή διαβίωση του ίδιου και της οικογένειάς του.

Σε μια περίοδο έντονων συζητήσεων και αντιπαράθεσεων γύρω από το αφορολόγητο, το ΣτΕ δεν άνοιξε τελικά τον δρόμο για σημαντικές ανατροπές όπως ήλπιζαν κάποιoi.

Την αντισυνταγματικότητα της παράλειψης αυτής από την πλευρά της Πολιτείας αναγνώρισε μειοψηφία πέντε δικαστικών λειτουργών για το σύνολο των φορολογουμένων, αλλά και ειδικότερα για τις πολύτεκνες οικογένειες, κρίνοντας ότι η μη θέσπιση αφορολόγητου ή η αδυναμία αντιπρόθεσης της φοροδοτικής ικανότητας καθενός παραβιάζει τις συνταγματικές διατάξεις που κατοχυρώνουν την αξιοπρεπή διαβίωση του ατόμου και την ισότητα στη συμμετοχή των δημοσίων βαρών, ενώ ειδικά για τους πολύ-

τεκνους, παραβιάζει επιπλέον και τη συνταγματική επιταγή για ειδική φροντίδα τους από το κράτος.

Την ευρύτερης σημασίας «πιλοτική δίκη» προκάλεσε προσφεύγωντας σε Διοικητικό Πρωτοδικείο της Β. Ελλάδας 47χρονος πολύτεκνος, πατέρας 16 παιδιών, που πέρα από τον εαυτό του και τη σύζυγό του είχε πριν από έναμιο χρόνο (όταν η υπόθεση εισήχθη στο ΣτΕ) και το βάρος συντήρησης 12 παιδιών, ηλικίας 4-23 ετών, τότε (3 σπουδαστές, 7 μαθητές).

Για το 2013 δήλωσε εισοδήμα 36.807 ευρώ, η Εφορία υπολόγισε φόρο 9.280 ευρώ με μείωση 554 ευρώ και μετά την αφαίρεση του ήδη παρακρατηθέντος φόρου έπρεπε να πληρώσει 3.754 ευρώ. Στον φόρο συνυπολογίζονταν ειδική εισφορά αλληλεγγύης 540 ευρώ και φόρος πολυτελούς διαβιώσεως 440 ευρώ για το ζευγάρι, που διέμενε σε μονοκατοικία 259 τ.μ. της συζύγου, διέθετε αγροτεμάχια λίγων στρεμμάτων ασήμαντης αξίας, ένα ΙΧ 1.598 κυβικών, 22 ετών (κληρονομία από τον πατέρα), ένα λεωφορείο 6 ετών και 9 θέσεων, που δεν χωρούσε την οικογένεια.

ΑΒΑΣΙΜΟΙ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΙ

Απορρίφθηκαν ως αβάσιμοι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντα ότι το Σύνταγμα υποκρίνεται σε θέσπιση ενός αφορολόγητου ορίου ή ότι καθιερώνεται ένα μακτό (και συνεπώς ανατρέψιμο, με ανταπόδειξη) τεκμήριο φοροδοτικής ικανότητας.

Το καλοκαίρι του 2014 υπέβαλε ενδικοφανή προσφυγή στη ΓΓΔΕ, τονίζοντας ότι δεν έπρεπε να φορολογηθεί για τμήμα του εισοδήματός του ύψους 31.652 ευρώ αλλά μόνο για το υπόλοιπο, καθώς δαπάνησε 33.400 ευρώ για στοιχειώδεις ανάγκες της υπερπολύτεκνης οικογένειάς του, προσκομίζοντας αποδείξεις για φως, νερό, τηλεφωνό, τέλη κυκλοφορίας και ασφάλιστρα ΙΧ, ιατρικές δαπάνες, έξοδα διατροφής-ένδυσης κ.λπ. Μετά την απόρριψή της κατέφυγε

στη Δικαιοσύνη ζητώντας να αναγνωρισθεί ότι έπρεπε να εξαιρεθεί από τη φορολόγηση το συγκεκριμένο ποσό των βασικών δαπανών διαβίωσής τους, αλλά και να κριθεί αντισυνταγματική η παράλειψη της πολιτείας να θεσπίσει αφορολόγητο όριο για τις πολύτεκνες οικογένειες, γεγονός που έπρεπε να ενεργοποιήσει το δικαίωμά του να ανταποδείξει ότι η επιβάρυνση αυτή ξεπερνά τη φοροδοτική του ικανότητα.

Το ΣτΕ, υπό τον πρόεδρο Ν. Σακελλαρίου, δέχθηκε ότι το Σύνταγμα αφινεί καταρχήν ελεύθερο τον νομοθέτη να καθορίζει τις οικονομικές επιβαρύνσεις και να θεσπίζει, να περιορίζει και να καταργεί φοροαπαλλαγές, με γνώμονα τις κρατούσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και τις συνταγματικές αρχές της καθολικότητας και ισότητας.

Εκρίνε επίσης ότι το Σύνταγμα απευθύνει έντονη υποδείξη στον νομοθέτη να πάρει κατάλληλα μέτρα φροντίδας υπέρ των πολύτεκνων οικογενειών, με βάση τις κρατούσες συνθήκες και μέσα στα όρια άλλων συνταγματικών αρχών, και συνεπώς ο νομοθέτης είναι ελεύθερος να επιλέξει τη θέσπιση αφορολόγητου ή την παροχή εκπαιδωτικών ή ειδικών επιδομάτων κ.λπ.

Κατέληξε δε, κατά πλειοψηφία, ότι η επιλογή παροχής επιδομάτων και η έκπτωση ορισμένων δαπανών αντί του αφορολόγητου ορίου συνένευσαν ένα σύστημα κρατικής μέριμνας υπέρ των πολύτεκνων που, λαμβανομένων υπόψη και της δυσμενέστερης δημοσιονομικής συγκυρίας, δεν παραβιάζει τις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος και διεθνών συμβάσεων.

Αντίθετα, η μειοψηφία ερμηνεύοντας το Σύνταγμα δέχθηκε ότι ο νόμος πρέπει να προβλέπει τη δυνατότητα να εξερευνηθεί η πραγματική φοροδοτική ικανότητα κάθε φορολογουμένου, που διασφαλίζεται με τη θέσπιση ενός αφορολόγητου ορίου ως μακτού τεκμηρίου ή με τη δυνατότητα αντιπρόθεσης από τον φορολογούμενο οι αναλωθείς συγκεκριμένο ύψους του εισοδήματός του για κάλυψη στοιχειωδών αναγκών αξιοπρεπούς διαβίωσης, κάτι που ισχύει πολύ περισσότερο για τις πολύτεκνες οικογένειες, καθιστώντας τις σχετικές διατάξεις αντισυνταγματικές.

Δεν δικαιούται ειδικό αφορολόγητο πατέρα 16 παιδιών

Πολύτεκνος προσέφυγε στο ΣτΕ για να ακυρωθεί ο φόρος του, αλλά το ανώτατο δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το Σύνταγμα επιτρέπει στην πολιτεία να προσδιορίσει τη φορολογική πολιτική

Πολύτεκνος Θεσσαλονικιός με 16 παιδιά έχασε τη δικαστική μάχη στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας -και μαζί του όλες οι πολύτεκνες οικογένειες- για τη θέσπιση αφορολόγητου ορίου στον φόρο εισοδήματος.

του Παναγιώτη Τσιμπούκη
tak_tsi@yahoo.gr

Στο Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο είχε προσφύγει πολύτεκνος ο οποίος έχει 16 παιδιά από τα οποία τα 12 ζουν μαζί του. Υποστήριζε ότι «στερείται της φοροδοτικής ικανότητας» (αδυνατεί) να πληρώσει τον φόρο εισοδήματος των 31.652,24 ευρώ που του έχει καταλογιστεί για το έτος 2014. Και δεν μπορεί, γιατί το ποσό αυτό δαπανήθηκε αποκλειστικά για τις απολύτως απαραίτητες ανάγκες αξιοπρεπούς διαβίωσης της οικογένειάς του. Ο πολύτεκνος ζήτησε από τη Δικαιοσύνη να ακυρωθεί ο προσδιορισμός του φόρου που του καταλογίστηκε σύμφωνα με τη δήλωση εισοδήματος (εκκαθαριστικό σημείωμα). Υποστήριζε ότι είναι αντισυνταγματική (αντιθετή στα άρθρα 2, 4 και 21 του Συντάγματος) η παράλειψη της πολιτείας να λάβει ειδικά μέριμνα για τους πολύτεκνους, υπό τη μορφή είτε θεσπίσεως αφορολόγητου ορίου στον φόρο εισοδήματος, είτε της προβλέψεως διαδικασίας για την απόδειξη της φοροδοτικής του ικανότητας. Ακόμη, τόνιζε ότι η παράλειψη της πολιτείας να θεσπίσει ένα επαρκές αφορολόγητο όριο για τους πολύτεκνους παραβιάζει ταυτόχρονα διεθνείς νομοθετικούς κανόνες, όπως είναι ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού κ.λπ. Τώρα, η Ολομέλεια του ΣτΕ (απόφαση 1087/2017) έκρινε ότι το Σύνταγμα αφήνει στην πολιτεία την ευχέρεια να προσδιορίσει, κατά την εκτίμησή της, το είδος και την έκταση της ειδικής φροντίδας για τους πολύτεκνους και τα μέλη των οικογενειών τους. Οι σύμβουλοι Επικρατείας σημειώνουν ότι δεν προβλέπεται μεν ειδικό αφορολόγητο όριο στο εισόδημα των πολύτεκνων, η κρατική μέριμνα όμως προβλέπει ειδικά αφορολόγητα επιδόματα (π.χ. στήριξης τέκνων), εκπτώσεις επί του αναλογούντος φόρου κ.ά. Ωστόσο, από τη διάταξη του άρθρου

Από τη διάταξη του άρθρου 21 του Συντάγματος ουδόλως συνάγεται ότι «επι πολύτεκνων οικογενειών δεν μπορεί να επιβληθεί φορολογική επιβάρυνση εν γένει, ούτε προκύπτει ότι ο νομοθέτης υποχρεούται να θεσπίζει ειδικό αφορολόγητο όριο»

21 του Συντάγματος ουδόλως συνάγεται ότι «επι πολύτεκνων οικογενειών δεν μπορεί να επιβληθεί φορολογική επιβάρυνση εν γένει, ούτε προκύπτει ότι ο νομοθέτης υποχρεούται να θεσπίζει ειδικό αφορολόγητο όριο κατά τη φορολόγησή του εισοδήματος αυτής της κατηγορίας των φορολογουμένων», υπογραμμίζουν οι σύμβουλοι Επικρατείας.

Δεν παραλείπουν οι σύμβουλοι Επικρατείας να επισημάνουν και ότι η νομοθεσία για τα επιδόματα των πολύτεκνων οικογενειών «σε συνδυασμό με τις γενικές διατάξεις της νομοθεσίας περί φορολογίας εισοδήματος, οι οποίες θεσπίζουν, αντι αφορολόγητου ποσού, την έκπτωση δαπανών από το ποσό του εκάστοτε οφειλόμενου φόρου συνθέτουν ένα σύστημα ρυθμίσεως της κρατικής μέριμνας υπέρ των πολύτεκνων». Σύστημα

το οποίο, «λαμβάνομένων υπ' όψιν και της δινομενέστιας δημοσιονομικής συγκυρίας κατά το επίμαχο έτος (2014), δεν υπερβαίνει τα συνταγματικά όρια ενόσω των οποίων έχει την ευχέρεια να κινηθεί ο νομοθέτης».

Συγκεκριμένα, υπογραμμίζεται, «οι νομοθετικές διατάξεις που συγκροτούν το φορολογικό σύστημα για τους πολύτεκνους δεν είναι αντίθετες στα άρθρα 2, 4 και 21 του Συντάγματος».

Έτσι, ξεκαθαρίζουν οι σύμβουλοι Επικρατείας ότι η παράλειψη της πολιτείας να θεσπίσει αφορολόγητο όριο ειδικώς για τις πολύτεκνες οικογένειες δεν στοιχειοθετεί παραβίαση των άρθρων 16 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και των άρθρων 27, 2 και 3 της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού, όπως υποστήριζε ο πατέρας των 16 παιδιών.